



## 2. НАУКА – ПРАКТИЦІ



**Валентин Вікторович Тесленко,**

доктор педагогічних наук,  
професор кафедри філософії  
Національного технічного університету України  
«Київський політехнічний інститут  
імені Ігоря Сікорського»,  
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0637-4815>

УДК 37.013.8

DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-1\(76\)-9-14](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-1(76)-9-14)

### ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Анотація.

У статті розглянуто основні підходи щодо створення моделі соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями на регіональному рівні. Подана модель складається з трьох взаємопов'язаних блоків, до яких входять рівні соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями, відповідні сектори та напрями реалізації цієї підтримки. Ми розглядаємо запропоновану модель як специфічну високо структуровану і пріоритетну діяльність владних структур на регіональному рівні. Її доцільно розглядати за секторами і напрямками, які відповідають усім сферам життєдіяльності дітей із психофізичними вадами розвитку та здійснюються на всіх рівнях адміністративно-територіального устрою (область, місто, район, освітній заклад, сім'я), а також у територіальних громадах і трудових колективах регіону. Необхідно зазначити, що зміст соціально-педагогічної підтримки розподіляється за певними групами, до яких ми зарахували сімейно-побутову, психолого-педагогічну, правову, професійно-трудова. Шляхи реалізації змісту індивідуальної підтримки визначаються залежно від місця проживання дитини або в спеціальних закладах освіти. В кінці роботи зроблені відповідні висновки.

**Ключові слова:** модель; соціально-педагогічна підтримка; діти з обмеженими можливостями; регіональний рівень; органи влади, сім'я; спеціальні установи освіти; реабілітація; навчання; принципи; підходи.

Моделювання як метод наукового пошуку останнім часом активно використовується в педагогіці, незважаючи на те, що, на думку вчених, модельовані об'єкти в соціумі набагато складніші й багатомірніші.

В узагальненому філософському розумінні модель – це аналог (схема, структура, знакова система) певного фрагмента природної або соціальної реальності, породження людської культури, концептуально-теоретичного утворення – оригіналу моделі [6].

На думку вченого С. Архангельського, «модель є системою, що за певних істотних відносин аналогічна предмету дослідження, подібна його системі в певних ознаках. Вона як інструмент дослідження має відображати ознаки, факти, зв'язки, відношення в певній галузі знань у вигляді простої й наочної форми, зручної та доступної для аналізу й висновків» [1].

Необхідно зауважити, що особливість педагогічних моделей полягає в тому, що з незліченного розмаїття соціальних процесів вони відображають

закономірні зв'язки й відношення, що функціонують у галузі освіти й виховання. У педагогічному контексті модель розуміють «як систему об'єктів або знаків, яка відтворює деякі суттєві властивості оригіналу, здатна замінити його так, що її вивчення дає нову інформацію про цей об'єкт» [3].

Модель відображає внутрішню, сутнісну організацію педагогічної системи (процесу). У сучасних педагогічних дослідженнях застосовують декілька різновидів моделей, зокрема: 1) *ідеалізовані* моделі, серед яких особливе місце займають прогностичні моделі, що забезпечують оптимальний поділ ресурсів і конкретизацію цілей [2]; 2) *концептуальні* моделі, що ґрунтуються на інформаційній базі даних дій; 3) *інструментальні* моделі, за допомогою яких можна підготувати засоби виконання та навчити роботи з педагогічним інструментарієм; 4) моделі *моніторингу*, які створюються для вироблення рішень у випадку виникнення непередбачених ситуацій.

Зазначимо, що в нашому дослідженні маємо справу з явищами, що перебувають у полі соціальної педагогіки, тобто з феноменом



соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями розвитку. Це накладає специфіку на процес моделювання, що буде виявлятися в таких аспектах:

1) важко дати достатньо повний опис соціальних явищ і процесів через їх складність, динамізм, постійний процес функціонування та розвитку; відповідно й їх моделі, які реально функціонують у соціально-педагогічній практиці, безперервно вдосконалюються у процесі розвитку [5];

2) поведінка дитини визначається не лише зовнішніми обставинами та умовами, а й внутрішнім станом. У дітей з обмеженими можливостями такий стан є досить динамічним, мінливим і залежить від багатьох чинників. Така дитина часто поводить себе так, що це не відповідає вимогам соціальної системи. Ступінь невідповідності може бути різною – від неповного прийняття вимог цілей системи до їх повного ігнорування;

3) соціально-педагогічні моделі відображають широту соціальних цінностей, ціннісних орієнтацій, соціальних потреб різних категорій населення, зокрема й дітей з обмеженими можливостями, відповідно різняться й специфіка соціально-педагогічної діяльності на державному, регіональному, муніципальному та міжвідомчому рівнях. Така значна різноманітність соціально-педагогічних моделей сьогодні не дає змогу розробити типові моделі, уніфікувати їх на будь-яких засадах.

Таким чином, соціально-педагогічне моделювання, на нашу думку, необхідно розуміти як відображення головних характеристик об'єкта в спеціально сконструйованому об'єкті – аналогу моделі. Причому модель має бути подібною до оригіналу, здатною замінити його в певному розумінні та відкривати нові якості оригіналу та можливості його вдосконалення.

Похідним від моделі є поняття моделювання, що відображає процес створення моделей у різних галузях знань і практичній діяльності. Для педагогічного моделювання як специфічного виду науково-педагогічної діяльності характерні такі дослідні процедури, як постановка завдання, вибір або створення моделі, дослідження моделі, змістовна інтерпретація результатів дослідження, отриманих на моделі [4].

Необхідно підкреслити, що державна соціально-педагогічна підтримка дітей з обмеженими можливостями – це окремий системний напрям теоретичної та практичної діяльності суб'єктів такого виду діяльності (органів державної влади та місцевого самоврядування, відповідних міністерств, громадських організацій, рухів та інших соціальних інституцій), що здійснюється в усіх сферах життєдіяльності дітей з обмеженими можливостями (медичного обслуговування, освіти, будь-якої діяльності, побуту, відпочинку, духовному й фізичному розвитку, реабілітації тощо). Зазначена підтримка здійснюється на всіх рівнях держави.

Не розриваючи єдність процесу, ми зосередимо увагу на моделюванні дієвої системи підтримки дітей означеної категорії безпосередньо на регіональному рівні, оскільки він має серйозний потенціал для підвищення ефективності цієї соціально значущої діяльності.

Модель, яку ми пропонуємо, охоплює три взаємопов'язані та взаємообумовлені блоки: 1) рівнів реалізації соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями; 2) секторів цієї підтримки, 3) напрямів її реалізації.

Практика надання підтримки дітям з обмеженими можливостями, яка сформувалася в Україні, засвідчує, що вона реалізується на чотирьох основних рівнях:

- державному;
- регіональному (обласному);
- міському (районному);
- конкретного закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Головними секторами соціально-педагогічної підтримки дітей цієї категорії мають бути такі, що стосуються взагалі державної молодіжної політики, а саме:

- діяльність щодо здобуття дітьми з обмеженими можливостями освіти відповідно до стану їх здоров'я;
- сприяння забезпеченню здоров'я та реабілітації недоліків (дефектів) психофізичного розвитку;
- реалізація страхування, економічних інтересів дітей з обмеженням психофізичного розвитку;
- реалізація духовних інтересів дітей означеної категорії;
- забезпечення культурних потреб і змістовного дозвілля;
- сприяння участі дітей і молоді з обмеженими можливостями в громадській і політичній діяльності.

У кожному з секторів соціально-педагогічної підтримки на всіх рівнях держава здійснює діяльність за трьома загальними напрямами:

**перший** – створення умов і гарантій для реабілітації та соціальної адаптації дитини з обмеженими можливостями у відповідній сфері її життєдіяльності;

**другий** – виховання, лікування, навчання, соціально-педагогічна та медична реабілітація дитини з проблемами розвитку;

**третій** – забезпечення механізмів реалізації державної соціально-педагогічної підтримки.

Тобто в кожному секторі суб'єкти соціально-педагогічної підтримки створюють необхідні механізми (законодавчі, організаційні, науково-методичні, фінансові тощо), дія яких спрямована на соціально-педагогічну підтримку дітей з обмеженими можливостями. Указані напрями конкретизуються відповідно до певних секторів соціально-педагогічної підтримки з урахуванням специфіки регіону. Таким чином, державна



соціально-педагогічна підтримка дітей з обмеженими можливостями в кожному конкретному регіоні набуває специфічності, а отже, адаптується до місцевих умов, традицій і можливостей.

З урахуванням предмета нашого дослідження ми не обмежилися розробленням моделі загальнодержавної підтримки, а використали її для створення похідної – регіональної моделі відповідного спрямування, яка враховує місцеву

специфіку та потенціальні можливості. Саме такий підхід до проєктування регіональної моделі соціально-педагогічної підтримки на підставі загальнообласних орієнтирів, на нашу думку, створює для цих дітей більше можливостей проявити себе та вести активний спосіб життя.

З урахуванням вищезазначеного модель соціально-педагогічної підтримки на рівні регіону може мати такий вигляд (табл. 1).

Таблиця 1

**Регіональна модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями**

<b>СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ</b>		
<b>Об'єкти соціально-педагогічної підтримки</b>	<b>Напрями соціально-педагогічної підтримки</b>	<b>Сектори соціально-педагогічної підтримки</b>
Діти з вадами зору	Принцип «усім світом»	Забезпечення здобуття освіти
Діти з вадами слуху	Потенціал регіону	Збереження здоров'я та реабілітація вад
Діти з вадами опорно-рухового апарату та ДЦП	Цільовий адресний характер	Реабілітація економічних інтересів
Діти з психоневрологічними вадами та епілепсією		Реабілітація духовних інтересів
Діти з вродженими захворюваннями		Забезпечення культурних потреб і змістовного дозвілля
Діти з іншими захворюваннями		Сприяння прояву громадсько-політичної активності
<b>Головна мета</b>		
Створення сприятливих соціально-економічних і педагогічних умов, а також правових гарантій для гуманізації способу реабілітації та соціальної адаптації життя дітей з обмеженими можливостями, ефективної їх соціалізації як в інтересах окремої особистості, так і в інтересах регіону та суспільства, задоволення потреб та інтересів в усіх сферах їх життєдіяльності, зокрема у сфері охорони здоров'я, освіти, праці, культури, побуту, підприємництва, творчості, соціального захисту тощо		

<b>ПРИНЦИПИ</b>	
<b>Основні</b>	<b>Характерні для регіону</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– повага до молодшої людини незалежно від стану її здоров'я, надання права й залучення кожної молодшої людини до соціально-економічного життя (якщо це можливо);</li> <li>– правовий та соціальний захист дітей з обмеженими можливостями з метою створення необхідних стартових можливостей для їхнього повноцінного соціального становлення та розвитку;</li> <li>– сприяння ініціативи й активності дітей з обмеженими можливостями в усіх сферах життєдіяльності суспільства</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– інтеграція наявних у регіоні соціально-економічних і педагогічних потенціалів;</li> <li>– поєднання державної та суспільно-громадської ініціативи у здійсненні соціально-педагогічної підтримки;</li> <li>– цільова особистісно-орієнтована спрямованість соціально-педагогічної підтримки;</li> <li>– зміцнення зв'язків і поєднання інтересів різних верст населення на місцях;</li> <li>– стимулювання спонсорської та благодійницької діяльності підприємств, організацій, бізнесових структур тощо</li> </ul>
<b>Комплекти освітніх заходів для батьків</b>	<b>Реабілітаційні заходи для дітей</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– медико-психологічне консультування;</li> <li>– батьківський всеобуч з основами соціальної педагогіки;</li> <li>– розробка та реалізація індивідуальних програм соціально-педагогічної підтримки;</li> <li>– мікродослідження серед батьків</li> </ul>	<p><b>дошкільна освіта</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– рання діагностика;</li> <li>– адаптація до умов закладу освіти;</li> <li>– корекція відхилень у розвитку;</li> <li>– розвиток збережених аналізаторів;</li> <li>– формування початкових уявлень;</li> <li>– виховання соціальних норм поведінки</li> </ul> <p><b>школа I-го ступеня</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– комплексне вивчення учня;</li> <li>– удосконалення форм життєдіяльності;</li> <li>– створення програми когнітивного розвитку;</li> <li>– корекція вторинних відхилень;</li> <li>– трудове виховання</li> </ul> <p><b>школа III-го ступеня</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– корекція особистості підлітка;</li> <li>– соціальне-побутове орієнтування;</li> <li>– професійно-трудове навчання;</li> <li>– робочі місця для випускників</li> </ul>



Ми обґрунтовуємо цю модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями як специфічну високо структуровану й пріоритетну діяльність владних структур на регіональному рівні, яку умовно можна розглядати за секторами та напрямками, що відповідає сферам життєдіяльності дітей із психофізичними проблемами розвитку та здійснюються на всіх рівнях адміністративно-територіального устрою (область, місто, район, заклад освіти, сім'я), а також у територіальних громадах і трудових колективах регіону.

Таким чином, регіональна модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями виражає стратегічну лінію керівництва держави та загально регіональні орієнтири місцевої влади на забезпечення оптимальної реабілітації та соціальної адаптації кожної дитини означеної категорії.

Об'єктом соціально-педагогічної підтримки на рівні регіону є громадяни України віком від народження до 18 років, які мають вади психофізичного розвитку. Суб'єктом вказаної підтримки є *державні органи влади та управління* (їх посадові особи), *регіональні* (обласні, міські, районні, селищні та сільські) *органи влади та самоуправління* (їх посадові особи), управління праці та соціального захисту, органи управління освітою, органи охорони здоров'я, педагогічні колективи, громадські організації, спонсори, батьки тощо. Головна мета соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями на рівні регіону полягає у створенні сприятливих соціально-економічних і педагогічних умов, правових гарантій для гуманізації способу реабілітації та соціальної адаптації дітей означеної категорії, їхній ефективній соціалізації в інтересах кожної особистості, і в інтересах регіону та суспільства, задоволенні потреб та інтересів в усіх сферах життєдіяльності, зокрема, у сфері охорони здоров'я, освіти, роботи, культури, побуту, підприємництва, творчості, соціального захисту тощо.

Основні принципи, на яких ґрунтується регіональна модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями, логічно розробляти на підставі тих, що стосуються загальнодержавної системи. Вони охоплюють дві групи.

До *першої* групи належать ті, що стосуються суспільства загалом і молоді зокрема:

1) повага до молодої людини незалежно від стану її здоров'я, надання права та залучення кожної до соціально-економічного життя (якщо це можливо);

2) правовий і соціальний захист дітей з обмеженими можливостями з метою створення необхідних стартових можливостей для їхнього повноцінного соціального становлення та розвитку;

3) сприяння ініціативи й активності дітей з обмеженими можливостями в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

До *другої* групи належать принципи, що відображають особливості регіону:

1) інтеграція наявних у регіоні соціально-економічних і педагогічних потенціалів;

2) поєднання державної та суспільно-громадської ініціатив у здійсненні соціально-педагогічної підтримки;

3) цільова особистісно-орієнтована спрямованість соціально-педагогічної підтримки;

4) зміцнення зв'язків і поєднання інтересів різних верств населення на місцях;

5) стимулювання спонсорської та благодійницької діяльності підприємств, організацій, бізнесових структур тощо.

Досягнення мети соціально-педагогічної підтримки дітей із вадами розвитку на регіональному рівні вимагає розв'язання основних завдань за всіма напрямками. Такими завданнями, на нашу думку, можуть бути:

– вивчення стану здоров'я дітей означеної категорії;

– реальне гарантування на місцях дії законодавства щодо дітей з обмеженими можливостями, створення необхідних умов для їх реабілітації;

– соціальна та професійна адаптація, становлення й розвиток особистості кожної дитини з проблемами розвитку як за місцем проживання, так і в спеціальних закладах освіти;

– підвищення суспільно-професійної активності дітей цієї категорії;

– допомога дітям з обмеженими можливостями в реалізації й самореалізації їх творчих можливостей та ініціатив;

– надання державою та регіоном кожній дитині з обмеженими можливостями соціальних і спеціальних послуг у всіх сферах життєдіяльності;

– забезпечення на професійному рівні оптимальної реабілітації, корекційно-виховної діяльності та соціальної адаптації цих дітей;

– узгодження загальнодержавних, загально регіональних і місцевих інтересів з особистісними інтересами дітей із психофізичними проблемами розвитку;

– забезпечення механізмів реалізації регіональної моделі соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями.

Виокремлені завдання реалізуються суб'єктами регіональної соціально-педагогічної підтримки дітей із вадами розвитку на всіх напрямках її здійснення, з урахуванням визначених секторів. Окрім того, комплексна діяльність об'єднується за вказаними нами напрямками стосовно цих дітей. Тобто безліч можливих ситуацій та обставин дітей із психофізичними вадами розвитку вимагає від регіональної моделі соціально-педагогічної підтримки адекватної реакції, відображеної в різних напрямках її реалізації (ці напрями урізноманітнюються специфікою регіону). Притаманний регіону вагомий соціально-економічний і





педагогічний потенціал дають змогу регіональній моделі соціально-педагогічної підтримки зосередитися на створенні сприятливих умов розвитку, корекції, реабілітації, соціально-професійній адаптації дітей із проблемами розвитку, оскільки з'являються більш широкі можливості включення молоді цієї групи в соціально-економічне життя регіону.

Потрібно зазначити, що зміст відповідної підтримки ділиться за такими групами: родинно-побутова, психолого-педагогічна, правова, професійно-трудова. Шляхи її здійснення визначаються залежно від місця проживання батьків хворої дитини або в спеціальних освітніх закладах, де перебуває дитина з обмеженими можливостями.

Означена регіональна модель містить комплекс освітніх заходів для батьків дітей цієї категорії, зокрема:

- медико-психологічне консультування;
- батьківський всеобуч з основ соціальної педагогіки;
- розробка та реалізація індивідуальних програм соціально-педагогічної допомоги дітям із вадами розвитку;
- всебічна соціальна діагностика особливостей сімейного виховання;
- мікродослідження серед батьків.

Доповнюють комплекс заходів для батьків реабілітаційні заходи для дітей з обмеженими можливостями за ступенями освіти:

1) **на рівні дошкільної освіти:** рання діагностика; адаптація до умов дошкільного закладу освіти та нових видів діяльності; корекція відхилень у розвитку; розвиток і залучення до діяльності збережених аналізаторів; формування початкових уявлень і знань; виховання соціальних норм поведінки тощо;

2) **на рівні закладу освіти I-го ступеня:** комплексне вивчення кожного учня; удосконалення всіх сфер життєдіяльності, розвиток аналітико-синтетичної діяльності; створення програм когнітивного розвитку кожного учня; якісний рівень корекції вторинних відхилень; трудове виховання;

3) **на рівні закладу освіти II–III-го ступенів:** корекція особистості підлітка; система діяльності з соціально-побутового орієнтування; професійно-трудова навчання; підготовка робочих місць для випускників.

Таким чином, наведену регіональну модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями ми вбачаємо як м'яку цілісну систему з великою кількістю внутрішніх зв'язків, що відображають різноманітні регіональні можливості та різнохарактерні відхилення в стані психофізичного здоров'я дітей. Цю систему, яка пов'язана з більш загальною системою (державною) і містить взаємозалежні рівні (міські, районні, навчально-виховні заклади освіти),

можна розглядати як певне відображення процесів взаємодії держави, громадськості й дітей з обмеженими можливостями на рівні регіону.

Підсумовуючи, варто зазначити, що проблема створення регіональних моделей соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями є, на нашу думку, перспективним напрямом наукового дослідження і потребує подальшого вивчення й апробування в реальній педагогічній практиці.

#### Використані літературні джерела

1. *Архангельский С.И.* Лекции по теории обучения в высшей школе. Москва, 1976.
2. *Гнезділова К.М., Касярум С.О.* Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи: навч. посіб. / Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011.
3. *Каджаспирова Г.М., Каджаспиров А.Ю.* Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. завед. Москва : Академия, 2000.
4. *Осадчий І.Г.* Спрямований розвиток освітніх систем: теорія, технологія, практика: монографія. Київ : Інформавтодор, 2013.
5. *Пальчевський С.С.* Соціальна педагогіка: навч. посіб. Київ : Кондор, 2005.
6. *Философский энциклопедический словарь / Глав. ред. Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов.* Москва : Сов. энцикл., 1983.

#### References

1. Arhangel'skij, S.I. (1976). *Lekcii po teoriiy obuchenija v vysshej shkole [Lectures on the theory of education in higher education]*. Moscow.
2. Hnezdilova, K.M., & Kasjarum, S.O. (2011). *Modeli ta modeliuvannia u profesiinii diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly [Models and Models of Professional Professionals and Vocational Education School]* Cherkasy.
3. Kadzhaspirova, G.M., & Kadzhaspirov, A.Ju. (2000). *Pedagogicheskij slovar' [Pedagogical Dictionary]*. Moscow: Akademija.
4. Osadchyi, I.H. (2013). *Spriamovanyi rozvytok osvitynih system: teoriia, tekhnolohiia, praktyka [Spreading the rosette of lighting systems: theory, technology, practice]*. Kyiv: Informavtodor.
5. Palchevskiy, S.S. (2005). *Sotsialna pedahohika [Social pedagogy]*. Kyiv : Kondor.
6. Il'ichev, L.F., Fedoseev, P.N., Kovalev, S.M., & Panov, V.G. (1983). *Filosofskij jenciklopedicheskij slovar' [Philosophical Encyclopedic Dictionary]*. Moscow.

#### Teslenko Valentyn. Features of Creating a Regional Model of Social and Pedagogical Support for Children with Disabilities.

##### Summary.

The article considers the main approaches to the creation of the model of social and pedagogical support of children with disabilities at the regional level. This model consists of three inter-related blocks, which include the



levels of socio-pedagogical support for children with disabilities, the relevant sectors and directions for the implementation of this support.

The created and implemented system on the basis of the proposed model is scientifically based and individuality-oriented. Joining the efforts of local authorities, teachers and medical workers, psychologists, sponsors, representatives of public organizations creates the additional opportunities to increase the efficiency of the relevant work at the regional level. Specialized educational institutions' management and staff should be sensitive to societal changes, labor market demands, and help children with vision of problems and their parents more clearly identify the future employment.

We consider the proposed model as a specific highly structured and priority activity of power structures at the regional level. It is advisable to consider it in sectors and directions that will correspond to all spheres of life of children with psychophysical developmental disabilities and are carried out at all levels of the administrative-territorial structure (region, city, district, educational institution, family), as well as in regional communities and labor collectives of the region. It should be noted that the content of social-pedagogical support is distributed among certain groups to which we include family and household, psychological, pedagogical, legal and professional labor. The ways of implementation of the content of individual support are determined depending on the child's place of residence or in special educational institutions. At the end of the work, the corresponding conclusions are made.

**Key words:** model; social-pedagogical support; children with disabilities; regional level; authorities; family; special educational institutions; rehabilitation; education; principles; approaches.

**Тесленко В.В. Особенности создания региональной модели социально-педагогической поддержки детей с ограниченными возможностями.**

Аннотация.

В статье рассматриваются основные подходы к созданию модели социально-педагогической поддержки детей с ограниченными возможностями на региональном уровне. Данная модель состоит из трех взаимосвязанных блоков, в которые входят уровни социально-педагогической поддержки детей с ограниченными возможностями, соответствующие сектора и направления реализации данной поддержки. Мы рассматриваем предложенную модель как специфическую высоко структурированную и приоритетную деятельность властных структур на региональном уровне. Ее целесообразно рассматривать по секторам и направлениям, которые будут отвечать всем сферам жизнедеятельности детей с психофизическими нарушениями развития и осуществляются на всех уровнях административно-территориального устройства (область, город, район, учебное заведение, семья), а также в территориальных общинах и трудовых коллективах региона. Следует отметить, что содержание социально-педагогической поддержки распределяется по определенным группам, к которым мы отнесли семейно-бытовую, психолого-педагогическую, правовую, профессионально-трудовую. Пути реализации содержания индивидуальной поддержки определяются в зависимости от места проживания ребенка или в специальных учебных заведениях. В конце работы сделаны соответствующие выводы.

**Ключевые слова:** модель; социально-педагогическая поддержка; дети с ограниченными возможностями; региональный уровень; органы власти; семья; специальные учреждения образования; реабилитация; обучение; принципы; подходы.

Стаття надійшла до редколегії 20 січня 2020 року